

TELEGRAFUL ROMAN.

Apere Marția. Joi și Sâmbata

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidieceane Sibiu strada Măcelarilor 45
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refuză — Articuli nepublicați nu se înapoiază

INSERTIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

„Dreptatea” și dreptatea.

În numărul 82 al ziarului nostru am luat pozițiune față cu ziarul din Timișoara „Dreptatea”, care cu provocare la reformele bisericesci a înscut congresului nostru național-bisericesc și în general bisericii noastre conivență cu guvernul. În special despre congresul nostru din Maiu a. c. a susținut, că el a neteșit calea guvernului, ca el să pōtă aduce ordinațiunile sale pentru executarea legii cu atât mai ușor.

La întimpinarea noastră răspunde ziarul „Dreptatea” în nrul de Sâmbăta trecută.

Autorul articolului susține, că „Dreptatea” nu a denunciat biserica noastră și se miră de unde am ajuns noi la asemenea convingere greșită: Etă ce dice:

„Telegraful” nepricepând articolul nostru, sau pricepându-l rău, ne face „denunțianți” ai congresului bisericii gr. or. române. Dar’ cui și cum am denunciat noi congresul? Incidental, în trecăt, în 8 șire, am exprimat o părere despre impresiunea ce ni-au făcut unele dispozițiuni luate de congres. În articolul nostru de ieri am explicat și mai detaiat cele spuse, și credem, că acum nici „Telegraful” nu va mai vorbi despre „insulte” și alte grobianități.

Ne mai ocupăm odată cu această afacere, care atinge onórea bisericii noastre, și vom da explicații.

Premitem, că pe noi ne-a atins de tot dureros denunciările din ziarul „Dreptatea”.

Biserica noastră, metropolitul, arhiepiscopii și toți ómenii grupați în jurul arhierilor sunt tractați în o parte a presei române mai rău ca nisce criminaliști.

Sunt suspiționați și batjocoriți toți bărbații nostri de valóre, începând dela Babeș, Mocsonyi, Cosma, Brediceanu până la cel din urmă om, care mai ține la onórea bisericii noastre.

Și cu durere am vădūt, că la această ticălosă meserie s’a angajat și „Dreptatea”.

Autorul articolului în ochii noștri a trecut și trece de om cult și conșciu de ce face, de aceea noi din ca pul locului am ațiat în acel articol tendență, de a lovi în biserica noastră, nepriceperea nici acumă nu o admitem.

Să ne explicăm.

Biserica greco-orientală română a luat din capul locului pozițiune hotărâtă în fața reformelor bisericesci.

Încă pe când legile erau numai proiecte sinódele noastre eparchiale în sesiunea anului 1893 au luat următoarele concluse:

„Considerând, că reformele de mare importanță puse în vedere în programul politico-bisericesc al guvernului, dacă s’ar realiza, lipsind pre tóte relațiunile familiare ale cetățenilor statului de basa lor religioasă-morală nealterabilă de ađi, le-ar așeđa pe base de drept de tot noue, profane, pur lumesce și prin urmare schimbătoare, ér de altă parte deopotrivă cu interesele celorlalte biserici din patrie în multe privințe ar vătéma în mod grav drepturile și interesele vitale ale bisericii noastre ortodoxe naționale, basate pe învățăturile nealterabile ale lui Christos și în legile străvechi ale patriei;

considerând, că sinodul archidiecean ar comite o neglijare a datorințelor sale, dacă în fața unor pericole atât de amenințătoare pentru biserică nu ar lua măsurile posibile între margini e legale ale competenței sale, pentru evitarea aceloră, încă în stadiul de acum al reformelor intenționate;

considerând, că reformele contemplate nu derivă din vreo necesitate generală simțită de popórele creștine ale patriei noastre, ci din contră ele ar vătéma adónc, și în urmă ar sgudui în mod îngrijitor sentimentele religioase morale, astăđi încă adónc înrădăcinate, mai ales în inimile credincioșilor bisericii noastre;

considerând, că introducerea matriculelor de stat și-ar greși cu desăvârșire scopul principal, adecă cel relativ la botezurile necompetente, pentru-că matriculele de botez, despre un act sacramental, carele nu mai preotul îl pōte săvârși, nici odată nu se pot prefăce în matricule de stat, ér aci numai astea ar fi de considerate că pe lângă

acea că astfel de măsuri, în starea prezentă a administrațiunei noastre politice ar sgudui în mod serios siguritaea și autenticitatea acestor registre publice, și credincioșilor bisericii noastre, ca contribuabili ai statului, le-ar impune sarcini nouă, grele și nejustificate, ele ar altera legătura spirituală dintre părinți sufletesci și credincioșii lor, și ar cauza clerului nostru o daună simțitoare în venitele sale și altmintrea insuficiente; că prin urmare introducerea matriculelor de stat ar fi o măsură necorespundătoare scopului contemplat, costisitoare și asemenea daună pentru stat, ca și pentru biserică;

considerând, că dacă s’ar introduce intenționata căsătorie civilă, așeđmintele sacre ale dreptului canonic al bisericii noastre ar perde mult din vigórea legală, de carea se bucură astăđi, judicatura bisericescă în afacerile matrimoniale s’ar desființa, ér cununia bisericescă, despoiată de vigórea ei de drept, în ochii masselor, care ușor pot fi confundate prin astfel de măsuri distrugătoare, s’ar puté degrada la o ceremonie cu totul superfluă, fiind ea lipsită de tótă valórea practică, și totuși împreunată cu unele spese; deci biserica ar fi grav lovită în două privințe, fiind-că deoparte prin astfel de reforme deși în contra intențiunilor autorității de stat s’ar provoca și promova indiferentismul religios ér de altă parte plenitudinea autorității bisericii, de carea se bucură de secolii, s’ar reduce la minimul ei;

considerând, că o atare devalvare fatală a străvechi autorității bisericesci, ar face biserica incapabilă de a păși cu efect în contra răspândirii necredinței, de care tocmai în urma astorfel de reforme trebuie să ne temem, ér prin această biserica ar deveni totodată incapabilă și de a coróspunde în deplină măsură misiunei sale publicopolitice, adecă de a servi statului, ca ultimul, cel mai puternic și cel mai sigur razim al ordinii sociale;

Căsătorie civilă intenționată, ar fi deci deopotrivă pernicioasă pentru stat ca și pentru biserică.

Sinodul archidiecean repudiéază intenționata introducere a matriculelor de stat și a căsătoriei civile obligătoare, ca pe unele reforme distrugătoare, care nu pured din necesitățile popórelor, care nu sunt justificabile prin nici un interes de stat, și care deo-

potrivă ar fi pernicioase pentru stat, pentru societate și pentru biserică.

Totdeodată sinodul recercă pre Escelenția Sa părintele arhiepiscop și metropolit, ca împreună cu Preasăntiții episcopi ai dieceselor Aradului și Caransebeșului, se întrevină cu întręga lor influință legală la toți factorii competenți pentru ferirea santei noastre biserici de pericolele ce o amenință.

În anul 1894 proiectele se pun în debaterile casei magnaților tocmai pe Dumineca Tomei, când arhierii bisericii noastre trebuiau să fie acasă la credincioșii lor, să participe în biserică la celebrarea liturghiei și la invocarea Duchului sânt, să deschidă sinódele și să le conducă.

Guvernul a ațiat cu cale să pună pe credincioșii noștri în trista situațiune de a rămânea fără de arhierii tocmai în zilele cele mai grele.

Sinodul nostru archidiecean încă pe când Escelenția Sa arhiepiscopul nostru se afla în Budapesta și combatăea legea cu căsătorie civilă a luat următorul conclud:

„Sinodul ia act cu bucurie de hărtia Înaltprăsăntiei Sale arhiepiscopului și metropolitului nostru Miron Romanul din 22 l. c. Nr. 3146 Pres. adresată Prencuvioșiei Sale dlui archimandrit și vicariu arhiepiscopesc Dr. Ilarion Pușcariu, prin care i se anunță, că însoțit de Preasăntiții episcopi ai dieceselor sufragane, întru apărarea intereselor noastre, va participa la pertractarea proiectului de lege pentru dreptul matrimonial, respective pentru introducerea căsătoriei civile obligătoare pentru tóte confesiunile, primit deja în casa reprezentanților dietei ungare, și pus la ordinea zilei în casa magnaților pe ziua de astăđi.

Totodată susținând întru tóte concludul seu Nr. 21 din 5/17 Aprile 1893, relativ la programul politico-bisericesc al guvernului, special cu privire la intenționata introducere a căsătoriei civile și de astădată sinodul declară solemn în numele archidieceanei gr-or române din Transilvania:

că consideră căsătorie civilă de o instituțiune, care ignoréază sacramentele santei noastre biserici și violéază autonomia ei garantată prin legile statului și prin statutul

FOIȚA.

Cestiunea ocupațiunii private a scolarilor de

Virgil Onițiu,
director gimnasial.

(Înceiere.)

Ocupațiunea cu lectura potrivită contribuie mai departe și la obicinuirea cu o viață regulată, în care residéază totdéuna moralitatea.

Scolarul însuși prin faptul, că are într’un restimp mai mare să facă un anumit pens de lectură privată, e ținut a se cugeta, cum să-și împartă timpul, pentru-ca acesta să fie cu puțință. Iși va regula deci el însuși viața, pentru-ca să și pōtă implini chemarea. Ér o deprindere în această direcție are drept consecvență aceeași regularitate și în viața lui ca bărbat. Că acesta este o putere enormă, care-l reține dela o consumare imorală a timpului, este evident.

* * *

Pentru de a se puté însă realiza ocuparea rezonabilă a scolarilor prin potrivita lectură privată să cere și reforma sistemului nostru de bibliotecă. Biblioteca scolarilor nostri conține material atât de diferit în același cadru, încât scolarii nu pot urma o lectură concentrată, nici chiar din cauza, că de cele mai multe ori cărțile neapărate nu le stau la dispoziție, fiind în mâna altora. De aceea cestiunea ocupațiunii private stă în strînsă legătură cu decentralizarea bibliotecii pentru scolar, despărțindu-se cărțile în biblioteci de clasă, unde lectura să fie adecuată vrăstei și studiilor clasei, ér cărțile principale, a căror lectură să impune mai imperios să se găsească încât de multe esemplare. Principiul va fi: considerăm cărțile după valórea lor educativă și instructivă, nu după varietatea și numărul lor, vom preferi deci puține cărți bune în multe esemplare, decât prea multe cărți în un esemplar.

* * *

Aceste considerațiuni sunt de natură de a ne da înviațiune asupra

modului, cum trebuie să realizăm cestiunea ocupațiunii cu lectura privată a scolarilor.

Etă câteva tесе în privința acésta:

1. Pe lângă o lectură minimală impusă tuturor scolarilor din clasă, să se dea scolarilor libertate absolută în alegerea lecturii private, între marginile bibliotecii de clasă.

2. Profesorii să nu eserciteze o controlă severă (d. e. cu pedepse și nesuficienți) asupra ocupațiunii private, ci să-i dea numai o binevoitoare atențiune supunéndo-lă o prietinescă controlă, întrând în discuții, conversațiuni din timp în timp cu scolarii asupra materialului cetit. Peste tot profesorul să se mărginéască a da sfaturi nu a dispune, a încuragia la muncă de bunăvoie, nu a sili la muncă de poruncă. Astfel se va uasce o nobilă emulațiune între cei aleși mai întâi, care va atrage cu încetul și pe scolarii mai leneși, ridicându-i prin gustarea ródelor libertății de muncă.

3. Scolari să aibă un caet, în care să însemne când și ce au cetit, în care să facă escripte mici sau notițe scurte,

să-și noteze eventualele observațiuni, impresii, precum și partiile, cari ar cere a fi deslușite mai de aproape. Tóte acestea pentru sine, nu în vederea revisiunii profesionale.

4. Cu mijlocul lunilor Novembre, Februaru și Maiu să se cêră caetele de lectură privată de către profesorul de limba română, pentru de a se vedé ce, cum și cât au cetit scolarii. Ér la sfârșitul numitelor luni să se țină ore de conversație, discuțiune și deslușiri asupra materialului cetit. Órele le va ținé profesorul de limba română, puténd să fie asistat de acela dintre profesori, în specialitatea căruia din caetele de notiță s’a observat, că au cetit mai mult scolarii. Aci se va griji prin îndrumări potrivite pentru directiva salutară în modul de a ceti.

Notă. Observăm că tesa Nr. 4 s’a modificat de corpul profesoral în conferența pedagogică din 30 Ianuaru v. 1895. În privința acésta estragem din procesul verbal al citatei conferințe profesionale următoarele:

„La tesa nr. 4 se desvóltă o discuțiune mai îndelungată în deosebi asupra cestiunii, dacă e consult a să pune termine ficse pen-

organic sancționat prin Maiestatea Sa Prea-grațiosul nostru Rege și Împărat;

O consideră de o instituție pernicioasă pentru stat, pentru societate și pentru biserică, care n'a fost provocată de biserica noastră și nu porcede din necesitățile popoarelor statului; și carea în consecințele sale a produs deja la guvern idea de a admite la cetățenii statului și neconfesionalismul, ăr acesta în mod elementar va produce desprețuirea religiei și aședimentelor sacre, și prin asta demoralizarea poporului, carele lipsit de credință și de Dumnezeu nu va mai avé simț nici pentru patriotism, nici pentru respectarea legilor lumesci și a instituțiilor statului.

Deci sinodul repudiază introducerea căsătoriei civile, și dacă cu toate acestea legislativa o va impune, biserica se va supune, dară totodată o va considera de o nenorocire pentru sine și pentru statul nostru, și își va ține de a sa-santă datorință creștină și patriotică, ca cu toate mijlocele legale să conclue la desființarea ei.

Acest conclud se comunică pe cale telegrafică Escelenței Sale arhiepiscopului, cu rugarea ca cu graiu viu să-l aducă la cunoștința casei magnaților.

Conclusul acesta pe cale telegrafică s'a trimis la Escelența Sa, cu rugarea, ca eventual să facă întrebunțare verbală de el în casa magnaților.

Conclusul s'a comunicat și casei magnaților prin graiul Escelenței Sale al metropolitului nostru.

La reintorcerea Escelenței Sale din Budapesta sinodul nostru i-a făcut primire oficială. La întimpinat în corpore la gară, și l'a binevenat.

A doua zi în ședința publică a sinodului i s'a votat Escelenței Sale mulțumită pentru apărarea cu bărbăție a intereselor bisericesci.

În maiu a. c. se întrunesc congresul nostru național bisericesc, și la propunerea consistoriului metropolitan s'au enunțat în obiectul legilor politico-bisericesci următoarele concluse:

„Congresul luând cu părere de rău la cunoștință acțiunea pornită din partea statului de a introduce instituții, cari sunt cualificate de a slăbi legătura internă a bisericeii, și a submina temelia religioasă morală a societății bisericesci, aprôbă întru toate pașii întreprinși din partea organelor eparchiale în contra introducerii acelor reforme, și cu plăcere ia act despre demna apărare a intereselor bisericeii din partea prelaților nostri; totodată enunță că biserica ortodoxă română va lucra și în viitoriu pe terenele legale spre scopul de a esopera ridicarea din valoare a acelor instituții de reforme, cari sunt păgubitoare pentru interesele bisericeii.

„Biserica ortodoxă română ca atare numai acea căsătorie o va considera de validă, care va fi încheiată după prescripțiile bisericeii, drept aceea toți credincioșii bisericeii noastre vor avé și după introducerea căsătoriei civile — după încheierea actului civil — a primi taina căsătoriei bisericeii amăsuraț prescripțiilor canonice ale bisericeii.

„Tote acele căsătorii încheiate de credincioșii bisericeii noastre, cari pe lângă actul civil nu vor fi încheiate după prescripțiile bisericeii, în sensul canoanelor bisericeii, vor fi considerate de nevalide.

„Spre scopul de a înlesni și ușura susținerea căsătoriei bisericeii pentru toți credincioșii bisericeii: deodată cu introducerea căsătoriei civile vestirile (promulgările) prealabile, urmate în biserică, să reducă la una pentru publicitate, ără licența protopresbiterală să șterge, respective să ridică din valoare.

„După terminarea procesului divorțial înaintea forurilor civile, părțile litigante aparținătoare bisericeii noastre vor avé a prezenta sentința civilă definitivă la forurile matrimoniale ale bisericeii și a cere deslegarea matrimonialului încheiat după prescripțiile bisericeii, ăr forurile matrimoniale bisericeii vor avé a urma după procedura sumară, și a delibera asupra cauzei de divorț în înțeleșul canoanelor.

„Pentru a introduce o procedură cât mai ușoră și scurtă, regulamentul congresual pentru procedura matrimonială se va lua sub reviziune.

„Deși statul civil după legea sa sancționată va purta registrele matriculelor civile, totuși biserica noastră ortodoxă română în interesul propriu va continua conducerea matriculelor bisericeii, amăsuraț dispozițiilor de mai înainte introduse în biserică, și pentru ca acele matricule să corăspundă scopului urmărit de biserică, biserica noastră pe calea organelor sale administrative are a controla cu totă rigore, și a lua măsuri speciale, ca matriculele bisericeii noastre să fie conduse cât mai exact, ca acele să pôt servi și de o controlă față de matriculele civile; prin urmare preoțimea bisericeii noastre din întreaga metropolie este îndatorată și mai departe în totă regula și exact a purta toate matriculele introduse în biserică, adecă: a continua purtarea matriculelor botezaților (născuților) cu nunaților și ale morților.

„Deorece prin ștergerea licențelor protopopesci de cununii protopresbiterii vor perde tacsele avute dela aceste licenții, cari au format o parte considerabilă a dotațiunei protopopesci, eparchiele sufragane vor avea a se îngriji pentru recompensarea și rebonificarea acelor perderi după împrejurări.

„Consistoriul metropolitan va avé a da o instrucțiune detaiată pentru introducerea și esecutarea principiilor enunțate.

Acésta e ținuta bisericeii noastre în fața reformelor bisericeii, acésta e ținuta „oficială“ a ei.

„Dreptatea“ ne spune, că ea voesc o *discușione cinstită principială* a reformelor bisericeii, și a ținutei bisericeii în fața lor, de aceea a scris în acest obiect.

Să vedem cum esecută „Dreptatea“ „cinstita discușione principială“.

Vorbind de legile bisericeii autorul articolului din „Dreptatea“ trece îndată la biserica noastră și ăice:

„După-ce nefericitele proiecte au devenit legi, congresul bisericeii române gr. or. a fost cea dintâi corporațiune, care a neteșit calea inactivărei legilor, reducând numărul vestirilor, și ștergând ședulele protopopesci.

„Ordinațiunile despre introducerea legilor nici nu erau cunoscute încă, și congresul le-a pregătit calea“.

Ce a făcut adecă biserica gr. or, ce a făcut supremul for legislativ al bisericeii gr. or. române?

Ce să facă ăice autorul din „Dreptatea“, credeți, că a luat pozițiune în fața legilor? Dômnne feresce! Să o facă acésta actualii conducători ai bisericeii gr. or? nemernicii conducători de ađi ai ei!

Nu! din contră, abia au devenit legi nefericitele proiecte, și congresul bisericeii române gr. or. a fost cea dintâi corporațiune, care a neteșit calea inactivărei legilor, care le-a pregătit calea.

Bine să notați un lucru, congresul bisericeii române gr. or. a fost prima corporațiune, care a neteșit calea guvernului. Puteau urma alte

corporațiuni lumesci, cari și ele stau în legătură cu guvernul, dară nu, tocmai congresul bisericeii gr. or. a fost prima corporațiune, care s'a pus în serviciul guvernului, și încă când? când ordinațiunile guvernului încă nici nu erau cunoscute.

Mai lipsia să se spună, că congresul tocmai spre acel scop a fost convocat. Acésta clarissime domnule Dr. nu însemnează discușione cinstită, și încă discușione principială.

Cine voiesce să discute în mod cinstit, principial, acela spune tot ce a făcut contrariul, cu care voesc să pôte discușione.

Despre congresul nostru însă „Dreptatea“ nu spune absolut nimica, ci numai reducerea vestirilor la una și ștergerea ședulelor protopopesci le amintesc ca din ele să argumenteze, că biserica netezescă calea guvernului.

Acésta „cinstită discușione principială“ ne-a supărat peste măsură de tare, ne-a indignat grozav, și acestei indignățiuni am dat esepiune în ăiarul nostru.

Aici am pus pondul principal, căci aici a fost insultată biserica, ceelealte au fost lucruri secundare.

„Dreptatea“ însă tocmai pe lucrurile secundare pune pondul, i vom urma deci și în cele secundare, și i vom răspunde.

Conclusele sinodului din 1893, și și cele congresuali, reproduse mai sus s'au luat în mare parte la inițiativa și cu conlucrarea dlui Dr. A. Mocsonyi. De aci am scris noi, că prin cele din Dreptatea e insultat dl Dr. A. Mocsonyi.

La aceste „Dreptatea“ scrie:

„Înainte de toate „Telegraful“ să face advocat *nechemat* al dlui Mocsonyi. A doua oră noi, redactorii „Dreptății“, nu ne obișnuim a *insulta* pe nime, cu atât mai puțin pe dl Mocsonyi. În fine constatăm, ca mai competenți decât „Telegraful“ din Sibiu că „Dreptatea“ nu-i ăiarul dlui Mocsonyi, și că nu numai dl Mocsonyi, ci foarte mulți sunt acei bărbați cari susțin „Dreptatea“.

Deci e invan, dar ridicol chiar, când „Telegraful“ cere o „influițare“ la redacțiunea noastră. Aici nu merge cu „influițarea“, cum pôte se obișnuiește la Sibiu“.

Rău destul, că la ăiarul „Dreptatea“ nu are nici o influiță capul luminat și diplomat al domnului Dr. Alecsandru Mocsonyi, care e unul dintre cei dintâi bărbați cu cap între români.

La ăiarul nostru nu numai pôte, dar chiar se face o influiță binefăcătoare. La noi e punct în program, să nu atacăm nici o biserică, și peste toate mai sus să ținem la onestitate și bunăcredință.

O asemenea influițare nu ar fi de prisos nici la redacțiunea „Dreptății“.

Am făcut amintire și de iubirea specială a „Dreptății“ față cu catolicii, și de ură către biserica noastră. La aceste eată ce scrie „Dreptatea“:

„Telegraful“ se mai produce cu o specialitate, când ne ascrie *confesionalism*, și vrea cu ori-ce preț să ne presinte de „redacțiune greco-catolică“. În acésta insinuare tendențioasă „Telegraful“ nu se pôte lăuda nici măcar cu originalitate, căci l'a prevenit demult — „Controla“.

Declarăm odată pentru totdeauna, că „Dreptatea“ este *organ ațional*, ăr nu *confesional*. În redacțiunea noastră, au fost și sunt redactori de ambele confesiuni românesce, redacțiunea ca atare însă nu e nici greco-orientală, ni i greco-catolică, ci *românescă* și numai *românescă*. Noi stăm cu aceeași iubire și obiectivitate față cu ori și care biserică românescă, de aceea, când „Telegraful“ ne insinuă „ură“, și încă ură fanatică față de biserica ortodoxă, spune un clasic neadevăr“.

Să facem și aici puțină analiză. Apare o broșură anonimă, în care se face afront guvernului și se pune în vedere revizuirea legilor bisericeii pe cale legală. În acea broșura se află și esepiuni mai drastice, căci anonim multe se pot scrie.

Broșura anonimă pune în estas pe autorul articolului din „Dreptatea“ și el în estasul seu esclamă: Etă cum lucră catolicii, etă ce fac catolicii.

Er noi? Și aici răspunde: „Eu n'am observat altceva, decât nisce articoli în „Telegraful Român“.

Auđi frate! Noi nu am făcut absolut nimica, nici batăr cât o broșură anonimă, din care vorbesc catolicii.

Aici vine *confesionalismul* domnului autor, aici vine rea credința că pe când la catolici laudă o întimpinare anonimă, la gr.-or. nu scie nimica, nu are un cuvânt pentru ținuta oficială a bisericeii noastre pentru conclusele luate în în supremele foruri legislative.

Săritura acésta ne-a indignat chiar și în o discușione cinstită principială. Atăta însă nu ajunge.

Din dragostea cea mare către noi greco-orientalii, autorul identifică ținuta bisericeii cu articlii din ăiarul „Telegraful Român“, scriși pe timpul sesonului de crastaveți.

Și din deosebită dragoste ne și desmărgă, că articlii drăguții au fost: fără sfârșit, fără spirit și fără idei, o zamă lungă, apătăsă ca de cute, prin care trebuie se pescuiesci ca printr'o mare de banalități și frase tocite, ca să găsești vr'o gândire, vr'o declarațiune“.

În aceste nu este nici un *confesionalism*, căci autorul din ăiarul „Dreptatea“ așa ne ăice.

Noi nu am ăis până acuma asupra „Dreptății“ nici un cuvânt, căci noi o judecăm după cele scrise.

Nu cercetăm bunăvoința, cu care ni se spune, că noi dela „Controla“ am învățat a cunoșce, că „Dreptatea“ e greco-catolică. „Controla“ va fi având pôte și cunoștințe personale, noi nu avem.

Noi după cele scrise am judecat, și am dori ca pășirea noastră să aibă cel puțin acel efect, care l'a avut un avertisment dat mai astă-primăvară ăiarului „Dreptatea“, de către „Unirea“ din Blaș, pentru un lucru care nu atingea atât de direct onôrea bisericeii gr.-catolice.

Nici acum nu ne atingem de iubirea către biserica greco-catolică. Când ăiceți însă că stați cu aceeași iubire și obiectivitate față cu ori și care biserică românescă, vă rugăm să ne spuneți, ce a făcut până acuma biserica greco-catolică în fața legilor bisericeii, și cum o ați tractat pe ea pentru ale ei fapte în acest obiect.

Și dacă ne veți arăta, ce a făcut ea, și dacă o veți tracta cu atăta obiectivitate și cu aceeași iubire, ca și pe noi, atunci, da tunci vom esperia că față cu ambele biserici românesce aveți aceeași ură, și aceeași iubire de a denatura lucrurile.

Noi nu am provocat acest dureros conflict, și am dori să ni se dea doveđi, că autorul articliilor din „Dreptatea“ în adevăr a greșit fără intențiune, ne-a denunciat numai din iubire.

Cu ignorarea nu ne faceți multă supărare, cel puțin înștrăinați pe ômeni, cari au stat cu inima caldă către „Dreptatea“, și i-a făcut și unele bune servicii.

Ca de încheere observăm, că „Telegraful Român“ nu mai este în mâinile din anii trecuți, când insultele le adresa capului bisericeii noastre și la adresa instituțiilor noastre bisericeii erau trecute cu vederea, quasi se aprobau tacendo.

Ômenii de acuma din redacțiune au crescere bisericească, stau cu inima și cu sufletul pentru binele bisericeii, nu ca cei anteriori, și nu vor suferi insulte le adresa bisericeii.

Atăta, și pe acest teren noi am încheiat discușionea.

Primim însă din totă inima o discușione, dară să fie principială, și atunci ea va fi și cinstită, căci noi chiar și provocați numai cu mare măchnire ne-am apărat.

Congresul naționalităților.

Congresul convocat la Budapesta s'a ținut Sâmbătă, și în timp de 2 ore s'a și terminat, primindu-se un program din mai multe puncte.

Mai la vale publicăm întreg programul.

De astădată facem numai unele constatări generale, rezervându-ne o aplecare de altădată.

Din capul locului observăm, că presidiul s'a compus din bărbați vrednici și cu autoritate.

Pentru români a fost o fericire, că a scăpat din închisoarea politică domnul Georgiu Pop de Băsescei, altcum nu scim pe cine ar fi pus românii, cari s'au adunat la Budapesta, ca să stea asemenea cu Dr. Polit și cu Mudron.

Era cu mult mai cu minte, dacă arangierii acelei adunări de popor lăsașu intrare liberă și acelora, pe cari i-au oprit la uși din motivul, că nu erau de o părere cu ei. În acel caz se făcea desbatere în regulă, arangierii și așa dispuneau de majoritate, și nu dau foilor unguresci ocaziunea să pôtă constata, că programul votat e numai al acelora, cari din grația arangiatorilor au avut intrare liberă.

Din lungul program numai un punct e nou, punctul care prevede un ministru al celor trei naționalități.

Nu scim, când va sosi acel timp contemplat, tare ne temem, că greutățile tocmai la eventuala realizare se vor ivi, căci nu se va sci din care naționalitate să fie acel ministru.

Etă programul:

I.

Alianța română, sârbă și slovacă declară că va ținea la întregitatea țărilor coronei Stului Stefan în toate direcțiunile sale.

II.

Respectând raporturile etnice și dezvoltarea istorică a Ungariei, în puterea cărora Ungaria nu este un stat căruia un singur popor ar putea să-i dea caracterul său național, ci numai totalitatea popoarelor ungare unite într'un întreg, pôte da caracterul acestui stat, Românii, Slovaci și Sârbii locuitori în Ungaria și Transilvania, susținând întregitatea țărilor coronei Stului Stefan, voesc să tragă din raporturile etnice existente și din dezvoltarea istorică a Ungariei toate acele consecuențe, cari sunt trebuincioase pentru administrarea statului cu respect la susținerea și dezvoltarea singuraticelor popoare ale Ungariei.

III.

Natura statului ungar produsă prin raporturile etnice și prin dezvoltarea istoriei, nu permite, ca un singur popor, care nici nu formeză majoritatea populațiunii, să-și aroge dreptul de a-și forma el singur statul. Numai totalitatea popoarelor Ungariei, au dreptul de a se identifica cu statul, după cum acesta declarat este și în legile existente. În consecuență, așa numita idee de stat numai pentru un singur popor, care e în minoritate și cu ajutorul puterii de stat acurate, servind astfel celelalte popoare ale Ungariei, cari sunt în majoritate: este în contradicție cu raporturile etnice și cu dezvoltarea istorică a Ungariei, dar este totodată și periclitare a condițiunilor de existență pentru celelalte popoare ale Ungariei, cari compun majoritatea țării.

IV.

În fața acestei periclitări, care deja prin fapte se pregătește a nimici condițiunile de existență ale celorlalte popoare ale Ungariei și Transilvaniei, cari formeză majoritatea țării; Românii, Slovaci și Sârbii din Ungaria și Transilvania, susținându-și programele lor proprii, naționale de până acum, încheie alianță pentru a-și apăra cu toate mijloacele legale naționalitatea lor și nădăjduesc, că din ace-

laș interes la această alianță se vor alătura și rușii (rutenii) și germanii Ungariei, căci această alianță nu va conține nimic ilegal, ci mai vârtos se nădădiesc cu toate mijloacele legale a pune Ungaria pe base firești. Drept basă firească are a se considera autonomia națională în cadrul arondării comitatense.

Acosta alianță a naționalităților nu eschide, că fie-care naționalitate după împrejurările sale deosebite să pôtă nădădiesc la o dezvoltare proprie și spre scopul acesta naționalitățile aliate și și promet ajutoriu reciproc.

VI.

Popoarelor nemagiare ale Ungariei amăsura hotărârii graiului lor, să li se dea deplină libertate, astfel ca respectivelor teritorii autonome (comitate, orașe municipale, comune) prin aplicarea limbii naționale la autoritățile administrative și judiciare să li se dea caracterul naționalității respective. Unde însă limbile sunt amestecate, acolo în interesul administrațiunii mai ușore, comitatele să fie arondate după limitele limbilor.

VII.

Din acest punct de vedere românii, slovaci și sârbii nu se pot mulțami cu așa numita lege a naționalităților din anul 1868. Acosta lege, după cum se pare, a fost adusă numai ca să servescă de mască înaintea străinătății pentru pretinsa toleranță față de naționalități. Din fapt acesta lege nu se ține și este cu totul ilusorie. Până când această lege a naționalităților este în valoare, sârbii, românii și slovaci vor respecta-o ca lege, dar' pretind dela potestatea statului, ca ea și față de ei să fie respectată, ba încă să fie lărgită în favorul naționalităților și al egalei îndreptățiri. Dacă vre-odată naționalitățile vor fi puse în posibilitatea de a fi reprezentate în parlamentul ungar, ele vor nădădiesc la schimbarea legii de naționalități de comun în înțelesul principiilor autonomiei naționale cuprinse în acest program, și anume: ele vor insista, ca datorința statului de a sprijini din mijloacele statului scopurile culturale ale diferitelor popoare din Ungaria, să se execute imparțial în toate direcțiunile.

VIII.

Naționalitățile Ungariei sunt aduse în trista poziție pe a nu putea lua parte la legislațiunea statului ungar. Deore-ce Ungaria este considerată ca domeniul unui singur popor, puterea statului să muncesce să dea parlamentului ungar caracterul reprezentării unui stat național. Măneacă din acest punct de vedere pentru Transilvania s'a creat o lege electorală nedreaptă și horendă; dar' chiar după legea electorală din Ungaria proprie, cercurile electorale sunt astfel formate și listele electorale de regulă astfel se compun, că alegătorii naționalităților apar delăturați și striviți, la alegeri, apoi autoritățile administrative folosesc față de naționalități astfel de mijloace horende de presiune și dispoziții brachiale încât așa ceva la alegeri nicăiri în Europa civilizată nu se pôte întâmpla. Între astfel de împregiurări, când dreptul sacru al libertății electorale a devenit ilusoriu, — sârbii, slovaci și românii ca partide sunt siliți a se ținea deocamdată dela alegeri pentru parlament.

IX.

În legătură cu acesta, alianța naționalităților dorește introducerea sufragiului universal direct și secret, dorește o arondare mai dreaptă a cercurilor electorale, sistarea influențării administrative la alegeri și abrogarea acelor dispoziții legislative, după cari, omisiunea plății contribuției atrage pierderea dreptului electoral.

X.

Deore-ce în Ungaria nu există nici o lege pentru dreptul liberei întruniri și asocieri, ăr ordinațiunile ministeriale privitoare la acesta cestiune învechită și echivocă, organele administrative le esplică și aplică în mod arbitrar, așa, că pentru adunările publice și pentru formarea de asociațiuni ale naționalităților se pun în cale toate piedecile posibile, și pentru ele dreptul de întruniri și asocieri aprăpe nu există, alianța naționalităților pretinde crearea unei legi precise și democratice pentru dreptul de întruniri libere și asocieri.

XI.

Deore-ce prin sistemul actual autonomiile bisericesci și scolare garantate prin lege au devenit ilusorii prin amestecul arbitrar din partea guvernului, alianța naționalităților cere respectarea autonomiei legale bisericesci și scolare și lărgirea ei în înțelesul adevărat al autonomiei.

XII.

Considerând, că în Ungaria măreța instituțiune a juriului există excepțional numai pentru afaceri de presă, și având în vedere, că dislocațiunea acestor jurii este cu intențiune astfel întocmită, ca în afacerile de presă ale nemagiarelor judecă numai magiari cu sentimente dușmănoase față de naționalități, cari nici nu înțeleg limba nemagiarelor, ceea-ce o dovedește evident mutarea juriului din Sibiu la Cluș, și deore-ce astfel această instituțiune este falsificată și îndreptată contra ori cărei mișcări mai libere a presei naționalităților, cari în acest chip sunt total despoiate de libertatea presei, — alianța naționalităților pretinde — ori dislocarea acestor jurii în astfel de localități unde prin ridicarea instituțiunii dăunose a talmaciului va fi cu putință a pertracta în limba originală a productului de presă, ori cassarea totală a instituțiunii juriilor și supunerea afacerilor de presă competenței tribunalelor ordinare.

XIII.

Deore-ce în Transilvania există o lege excepțională pentru afacerile de presă, ăr în Ungaria libertatea presei e restrânsă prin impunerea cauțiunii, alianța naționalităților pretinde o lege unitară pentru libertatea nelimitată a presei.

XIV.

Alianța naționalităților dorește libertatea pe toate terenurile, și astfel în prima linie luptă pentru libertatea confesiunilor existente.

Din acest punct de vedere alianța naționalităților va lupta cu toate mijloacele legale pentru revisuirea legilor politice-bisericesci, cu atât mai mult, ca acelea sunt îndreptate contra vieții naționale a singuraticelor popoare.

XV.

Naționalitățile ungare doresc reprezentarea intereselor lor prin un ministru denumit de coronă, după chipul cum este reprezentată Croația și Slavonia, prin un ministru fără resort.

XVI.

Pentru ajungerea scopurilor propuse și în vederea unei conduceri unitare, alianța slovacilor, sârbilor și românilor va fi reprezentată prin un comitet ales de delegații sârbilor, slovacilor și ai românilor, care comitet va fi compus din câte 4 membrii din fiecare națiune.

XVII.

Acest comitet va dispune cele de lipsă spre efectuarea unei organizații și va îngrijii, ca din timp în timp la toate ocaziunile să se ridice protest contra politicei de desnaționalizare a deținătorilor actuali ai puterii de stat.

XVIII.

Comitetul va fi cu băgare de seamă ca buna înțelegere între singuraticele

naționalități să fie păzită și totul să fie depărtat ce ar pôte strîmbi acesta bună înțelegere.

XIX.

Pentru de a chiarifica marele public european, care nu este destul de orientat asupra raporturilor naționale ale Ungariei, comitetul se va nădădiesc a orienta presa europeană.

XX.

Congresul hotărăsește a se întruni periodic și încredințează comitetul conducătoriu de a hotărî locul și timpul și de a îngrijii de convocarea lui.

XXI.

Comitetul convocătoriu are să elaboreze încă înainte de întrunirea proxima a congresului un Memorand, care în numele popoarelor reprezentate prin această alianță să espună pe deplin situațiunea în scopul de a fi prezentat Maiestății Sale Imp. și Reg.

XXII.

La cas că întrunirea comitetului delegat va fi zădărnice, principiile cuprinse în acest program vor servi ca directivă politice naționale a Slovacilor, Sârbilor și Românilor.

Noutăți.

Conferența episcopilor catolici. Se scrie din Budapesta, că în Aug. a. c. se va ține conferența episcopilor catolici, care precum se observă promite a fi interesantă. Conferența va avea să hotărăsească ținuta clerului față de reformele bisericesci. Unii dintre episcopi nu vor să împărtășească vederile primatului în cestiunea aceasta. Primatele se ădădiesc că a început deja pertractările cu privire la predarea institutelor pedagogice pe mâna statului. Și în punctul acesta mulți dintre episcopi nu aprăbă ținuta primatului. Astfel deci guvernul se pôte aștepta la cea mai mare opoziție din partea catolicilor

* * *

Congresul limbilor romanice. Cu privire la congresul limbilor romanice în trunit la Bordeaux, se scrie, că acolo au fost prezenți d-nii Urechia, Busilă, Steureanu. Primirea românilor a fost cătse pôte de simpatie. Congresul și a exprimat dorința, ca limba română să fie predată în școlile superioare și speciale. Congresul a adus cu unanimitate hotărârea ca: „viitorul congres din 1893 să se țină în București“.

* * *

Mișcarea revoluționară în Macedonia. Din Sofia se scrie, că mișcarea revoluționară în Macedonia e aprăpe terminată.

* * *

Halucinațiunile unui jucător de șach. Mr. Blackburne, cunoscutul jucător de șach, are după fie-care joc halucinațiuni curioase. Pământul îi este împărțit în câmpuri de șach, și el singur, după-cum mărturiscesc într'un articol în Chess-Jurnal, se simte ca o figură de șach.

„Eu imitez atunci — scrie el — toate mișcările figuri care cred că sunt. Ca fugă, fug din toate puterile de curmeziș, ca pioner fac câte un pas cu precauțiune, sau mă reped asupra cuiva care îmi ese în cale. Nu demult am apucat de mână pe un domn necunoscut; „Nu vezi că faci o trăsătură greșită? În 4 trăsături!“

Omul, care nu scia că sum jucător de șach, mă credea nebun. Altădată m'am repedit asupra unei dōmne străine.

Șach reginei“ strigai eu, și ea zimbi prietinesc, ca la un compliment.

* * *

Haz. — E de prisos să mai tăgăduiesc ădăse procurorul cătră un acusat. N'ai auzit ce au spus martorii?

— Da... dar d-le judecător, ce însemnează numai 2 martori într'un oraș de peste 200,000 de locuitori?

Loterie.

Miercuri, în 14 August n. 1895.

Brünn: 36 33 50 70 5

Nr. 249 Scol. [131] 1—3
CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învățătoresci vacante la școlile române gr.-or. din comunele mai jos însemnate, protopresbiteratul Solnocului, se escrie concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegr. Român”.

1. Costeni, afiliată la Cupșeni cu salariu anual de 300 fl. v. a. din repartiiune de pe popor, la învățătorul ambulant și cuartir în edificiul școlii.

2. Valeni, cu salariu anual de 300 fl. v. a. și cuartir în edificiul școlii.

3. Libotin, cu salariu anual de 300 fl. v. a. și cuartir în edificiul școlii.

Doritorii de a reflecta la aceste posturi sunt rugați a-și așterne cererile instruite cu documentele necesare la subscrisul oficiu prin posta ultimă Oláh-Lăpos până la terminul sus indicat.

Cupșeni, 19 Iuliu, 1895.

Oficiul protopresbiterat gr.-or. al Solnocului în conțelegere cu comitetele parohiale.
S. Cupșa,
protopresbiter.

Nr. 382/895 [132] 1—3
CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învățătoriu la școla populară gr.-or. din comuna Cinadie se deschide concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare.

Dotățiunea împreună cu acest post este:

Salariu anual 304 fl. locuință corespunzătoare în edificiul școlii, lemne de foc după trebuință și grădină de legumi în mărime de 334⁰⁰.

Concurenții își vor adresa cererile lor de concurs subsemnatului oficiu în termenul deschis.

Mercurea, la 27 Iuliu 1895.

Oficiul protopresb. al tractului Mercurii.
Ioan Droc,
protp.

Nr. 248—895 [133] 1—3
CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învățătoresci din comunele însemnate mai jos, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

1. Blăseni Plai și Sat, cu salariu de 300 fl. și cuartir.

2. Pescera, cu salariu de 300 fl. din cari 180 fl. în bani și victualii în preț de 120 fl., și cuartir.

3. Șesuri, cu salariu de 300 fl. și cuartir.

Concurenții au ași așterne cererile instruite conform normelor din vigóre subsemnatului oficiu în termenul deschis.

Brad, la 29 Iuliu 1895.

Oficiul protopr. gr.-or. al tract. Zarand.
Vasiliu Damian,
protopresbiter.

Szám 4542/1895—Polg. [100] 3—5
Hirdetmény.

A nagyszabasi kir. törvényszék közzé teszi, hogy Szász Píán község határa tagosításának magengedhetősége feletti tárgyalást boori Bömches Frigyes odavaló birtokos kérelme folytán elrendelte és annak határnapjával 1895 évi szeptember hó 17-ik napját d. e. 8 órakor a szász piáni községi íródába kitűzte.

Ezen tárgyalásra az összes érdekelt birtokosok azon megjegyzéssel hivatnak meg, hogy a megnem jelenő birtokosok a kérelemhez csatlakozóknak fognak tekintetui.

A nagyszabasi kir. törvényszéknek 1895 július 18-án tartott üléséből.

János Sándor, Sebestyén,
elnök, jegyző.

Nr. 208/895 [129] 2—3
CONCURS

Pentru ocuparea posturilor învățătoresci vacante dela școlile comunelor bisericesci gr.-or. din protopresbiteratul Câmpelor se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare oficiasă.

1. Certege, cu salariu de 300 fl. v. a. din repartiiune și casa bisericeii și locuința recerută.

2. Lăpuș, cu salariu de 300 fl. v. a. din repartiiune și locuința recerută.

3. Poiana-Valea-verde, cu salariu de 300 fl. v. a. din repartiiune și locuința recerută.

4. Ponorel, cu salariu de 300 fl. v. a. din repartiiune și locuința recerută.

5. Sohodol-Peleș cu salariu de 300 fl. v. a. din repartiiune și locuința recerută.

6. Vidra-marie cu salariu de 300 fl. v. a. din fondul scolar și locuința recerută.

La tote aceste posturi se recere ca învățătorii să cante în biserică și se lucre grădinile de pomărit.

Doritorii de a ocupa aceste posturi se trimită cererile lor concursuale în timpul deschis subscrisului oficiu.

Oficiul protopresbiterat gr.-or. din Câmpeni.

Câmpeni, 10 Iulie, 1895.

Romul Furdul,
protopop

Nr. 428/895 [114] 3—3
CONCURS.

Devenind vacant postul învățătoresc pentru clasa I. dela școla elementară gr.-or. din comuna Bacifalu, protopresbiteratul Brașovului, pentru ocuparea lui se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt 350 fl. v. a. solviți în rate trilunare anticipative din cassa bisericeii.

Învățătoriu ales va avea datorița a ținea strană la biserică în tote zilele, și a instrua pe elevii școlii de repetițiune duminica și sârbătorea.

Doritorii de a ocupa acest post vor avé ași înainta cererile lor, instruite în sensul legilor din vigóre, oficiului protopresbiterat subsemnat în termenul deschis.

Brașov, 11 Iulie 1895.

Oficiul protopresbiterat gr.-or. al Brașovului în conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Ioan Petric,
protopop.

Nr. 311—1895 [115] 3—3
CONCURS.

Pentru ocuparea dofinitivă a stațiunei de învățător ambulant la școla română gr.-or. din Ibanesti-pădure și gr.-cat. din Ibanesti-sat se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în foia „Telegraful Român”.

Emolumentele sunt 300 fl. solvibili în 4 rate egale anuale de câte 75 fl. v. a., cuartir natural și dreptul de pădurit după o sesiune anticua în pădurea fostilor iobagi.

Reflectanții vor avé a-și înainta suplicele concursuale instruite conform legilor în vigóre, oficiului protopresbiterat gr.-or. al Reghinului (p. u. Szász-Régen).

Oficiul protopresbiterat gr.-or. al Reghinului, în conțelegere cu comitetul parochial.

Reghinul sâsesc, 9 Iuliu 1895

Galacteon Șagău,
protopresbiter.

[116] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învățătoresci vacante, din comunele mai jos însemnate în protopresbiteratul Giogiului I se escrie concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare.

1. Certesul superior, salariu anual de 240 fl. v. a. și cuartir. Respectivul învățătoriu pre lângă acest salariu, va fi datoriu a conduce ca cantor și strana în Dumineci și sârbători.

2. Hărău, salariu anual 260 fl. cuartir și 2 stângini de lemne, din cari se va încălzi și școla.

2. Rapoltu-mare, salariu anual 300 fl. v. a. pausal de cancelarie 4 fl. pentru conferințe 12 fl. cuartir, grădină scolară, și dela fie-care elev dela 6—12 ani câte 50 cruceri pentru lemne de foc.

4. Ușoiu, salariu anual 240 fl. dela comună, și 70 fl. dela stat, cuartir și lemne de foc.

Concurenții au a-și adresa cererile lor instruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiterat în termenul susindicat.

Hondol, 18 Iuliu 1895.

Oficiul protopresbiterat gr.-or. al Geogiului I, în conțelegere cu comitetele parohiale respective.

Vasile Pipos,
protopresbiter.

Nr. 233/895 [117] 3—3
CONCURS

Pentru ocuparea posturilor învățătoresci dela școlile din comunele mai jos însemnate se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Tel. Român”.

1. Crăciunesci, cu salariu de 300 fl. și cuartir.

2. Iușcul de jos și de sus, cu salariu de 300 fl. cuartir și lemne de foc.

3. Mesteacă, cu salariu de 300 fl. și cuartir.

4. Vaca, cu salariu de 300 fl. cuartir și lemne de foc.

Petițiunile de concurs, instruite conform normelor din vigóre se să asternă sub semnatului oficiu protopresbiterat în termenul deschis.

Brad, la 15 Iuliu 1895.

Oficiul protopresbiterat gr.-or. al Zarandului.

Vasiliu Damian,
protopresbiter.

Nr. 366. [118] 3—3
CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învățătoresci vacante din comunele mai jos însemnate, protopresbiteratul Dobrei, se escrie concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

1. Dobra, un post de învățător la școla capitală, cu salariu anual de 400 fl. v. a. dela fondul tractului.

2. Făgețel-St.-Ohaba, cu salariu de 300 fl. v. a. din repartiiune, cuartir și lemne de foc.

3. Lăpușul-int., cu salariu de 300 fl. v. a., cuartir, lemne de foc și grădină. Învățătoriu are să țină strană Dumineca și în sârbători.

4. Panc-Seliște, cu salariu de 300 fl. v. a., cuartir, lemne de foc și grădină.

5. Rădulesci, cu salariu de 300 fl. v. a. și cuartir.

Concursele instruite cu documentele recerute de normele în vigóre se se presente subsemnatului oficiu protopresbiterat până la termenul susindicat.

Dobra, 14 Iuliu 1895.

Oficiul protopresbiterat gr.-or. al tractului Dobra, în conțelegere cu comitetele parohiale respective.

Avram S. Păcurariu,
administrator prot.

Nr. 332/895 [119] 3—3
CONCURS

Posturile învățătoresci din protopresbiteratul Ungurașului, din comunele mai jos însemnate, fiind vacante, pentru ocuparea acestora se escrie concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în diarul „Telegraful Român” și anume:

1. Rachis, cu salariu de 300 fl. v. a. cuartir în edificiul școlii, grădină pentru legumi și 4 orgii de lemne, din cari vine a se încălzi și sala de învățământ.

2. Bosna și Bodia, cu salariu de 300 fl., cuartir în edificiul școlii și folosire grădinilor școlilor.

3. Unguraș, un post pentru învățătoriu adjunct cu salariu de 200 fl. cuartir în edificiul școlii și folosirea grădinei școlii.

4. Dânc, un post pentru învățătoriu adjunct cu salariu de 200 fl. și cuartir în edificiul școlii.

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi, au a-și așterne cererile la subsemnatul oficiu protopresb. în termenul deschis.

Fizeș-Sânpetru, 17 Iuliu 1895.

Oficiul protopresbiterat gr.-or. ai tractului Ungurașului în conțelegere cu respectivele comitete parohiale.

Paul Roșca,
protopresbiter.

Nr. 489/895 [120] 3—3
CONCURS.

La școla rom gr.-or. cu trei clase din Preșmer, protopresbiteratul Brașovului, este un post de învățător vacant, spre a căru ocupare se escrie concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare.

Emolumentele:

1. Salariu anual solvit în rate lunare anticipative fl. 300
2. Relut de cuartir „ 40
3. Patru gălete de grâu dela morile comunale computeate à 6-25 fl. „ 25
4. O fânațe cu venit anual de. „ 10
5. Dela 1/2 familiile române gr. or. anual câte 20 cr. circa „ 10

Suma fl. 385

Doritorii de a competa au a-și înainta suplicele instruite conform legilor în vigóre la Prea On. oficiu protopresbiterat al Brașovului. Alesul e dator a ținea și strană în biserică tot a doua săptămână, ér Dumineca și sârbătorea totdeuna a ținea școlă de repetițiune și a conduce cântările în biserică și școlă. Cei cu cunoscințe musicale teimeinice vor fi preferiți.

Pentru comitetul parochial rom. gr.-or.
Georgiu Ludu,
președ.

În conțelegere cu mine:

Ioan Petric,
protopresb.

Nr. 492/895 [121] 3—3
CONCURS.

Devenind vacant un post învățător la școla elementară gr.-or. română din Sânpetru protopresbiteratul Brașovului, pentru ocuparea lui se escrie prin acesta concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

1. În bani Gata din cassa alodială fl. 187.50
2. Dreptul de pășune a 4

boi „ 30.—
3. Venitul dela un fânaț . „ 20.—
4. Didactrul dela copii de

școlă „ 25.—
4. Venitul dela un strat de

varză „ 3.—
6. Adaus din cassa bisericeii „ 34.—
7. Venitele cantonale circa „ 20.—

Suma fl. 320.—

pe lângă cuartir natural în edificiul școlii. Învățătoriu ales va fi totodată și cântăreț la biserică și va avea să instrueze pe elevii școlii de repetițiune Dumineca și sârbătorea.

Doritorii de a ocupa acest post își vor înainta cererile lor instruite în sensul legilor în vigóre subsemnatului oficiu protopresbiterat în termenul deschis.

Brașov, 21 Iuliu, 1895.

Oficiul protopresbiterat gr.-or. al Brașovului în conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Ioan Petric,
protopresbiter.

Ad Nr. pp. 739—895 [122] 3—3
CONCURS.

Pentru întrepirea postului de învățătoriu la școla din comuna Mănășturul ung. se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: salariul anual de 350 fl. solviți în rate lunare, cuartir în edificiul școlii cu grădină de legumi și lemne de foc

Doritorii de a ocupa acest post, au a și așterne suplicele de concurs, instruite conform normelor în vigóre subscrisului oficiu protopresbiterat până la termenul sus indicat, și sunt poftiți, ca înainte de alegere, să se presente în vre-o Duminecă sau sârbătore la biserică, ca să și arête desteritatea în cântări.

Concurenții, cari vor fi în stare dea înființa un cor bisericesc, vor fi preferiți și remunerați.

Oficiul protopresbiterat rom. gr.-or. în conțelegere cu comitetul parochial.

Clușiu, 12 Iuliu 1895.

Tuliu Roșescu,
protopresbiter.